

DOI [https://doi.org/10.58442/3041-1858-2024-30\(59\)-233-245](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2024-30(59)-233-245)
УДК 354:502:004.9

Зайцев Юрій Юрійович,
аспірант кафедри публічного управління
і проектного менеджменту Навчально-наукового
інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»;
директор Науково-дослідницького центру інновацій
у природоохоронній сфері «ЕкоУкраїна».
Київ, Україна.

 <https://orcid.org/0009-0007-9095-6776>
yuzaitsev@gmail.com

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОГО ТА ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Анотація. У статті розглянуто сучасний стан теоретико-методологічних та організаційних засад взаємодії органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища та інститутів громадянського суспільства під час реалізації природоохоронних заходів. Встановлено, що дослідження природоохоронних функцій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства та бізнесу доцільно розглядати через призму їх систематичної взаємодії, оскільки реалізація такого підходу забезпечує збалансованість економічного та екологічного напрямків розвитку держави. Представлено успішний досвід зарубіжних країн, в частині залучення широкого кола представників громадського суспільства до реалізації природоохоронних заходів за допомогою відповідного цифрового інструментарію, що забезпечує якісно новий рівень зручності та швидкості доступу до екологічної інформації, а також, надає нові можливості для впливу громадянського суспільства на процеси вироблення державно-управлінських рішень. Проаналізовано діючу нормативно – правову базу щодо забезпечення функціонування органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища на предмет можливостей взаємодії зазначених органів з іншими державними інституціями, неурядовими екологічними організаціями та органами місцевого самоврядування і визначено фактори, які негативно впливають на ефективність спільної роботи по збереженню і

відтворенню природно-ресурсного потенціалу країни. Акцентовано увагу на необхідності забезпечення транспарентності і своєчасності інформування населення про найближчі перспективи й очікувані результати змін у сфері охорони довкілля внаслідок впровадження цифрових інновацій. Запропоновано шляхи вдосконалення існуючих підходів до створення і впровадження інновацій у публічному секторі, через використання успішного досвіду проведення інформаційно-популяризаційних кампаній у інших галузях.

Ключові слова: природоохоронні заходи; природоохоронна діяльність; екологічна політика; державний нагляд (контроль); громадянське суспільство.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми / Statement of the problem. Процеси налагодження конструктивної співпраці органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища та інститутів громадянського суспільства під час реалізації природоохоронних заходів потребують вироблення наукових підходів для вдосконалення базових теоретичних моделей механізмів взаємодії у природоохоронній сфері, з урахуванням міжнародного досвіду та сучасного стану цифрового розвитку комунікативних інструментів в Україні, що забезпечує нові можливості для прогнозування результатів і наслідків реалізації управлінських рішень для охорони, збереження та відновлення природно-ресурсного потенціалу країни.

Актуальність теми дослідження обумовлена насамперед недостатністю існуючих наукових напрацювань з обраних питань і як наслідок, необхідністю вироблення наукових підходів для вдосконалення базових теоретичних моделей цифрових механізмів взаємодії органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища та інститутів громадянського суспільства у природоохоронній сфері.

Новизна одержаних результатів полягає у наданні рекомендацій, на основі проведеного дослідження, щодо вдосконалення існуючих базових теоретичних моделей та розробки інноваційних механізмів взаємодії у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Практичне значення обумовлене теоретичною спрямованістю дослідження, що створює передумови для модернізації базових теоретичних моделей комунікативних механізмів у сфері охорони довкілля в умовах

цифровізації публічного управління, та в подальшому, може слугувати фундаментом для більш глибокого дослідження з обраної теми.

Аналіз (основних) останніх досліджень і публікацій / Analysis of (major) recent research and publications. Теоретичною основою дослідження стали фундаментальні та прикладні наукові праці В. Бакуменка, В. Колтун, Т. Лукіної, Н. Олійник, О. Петрое та інших, а також нормативно-правові акти у сфері публічного управління, охорони навколишнього природного середовища та цифровізації.

Важливу наукову цінність в дослідженні взаємодії громадськості та органів державної влади, містять напрацювання В. Наместнік, В. Шведун, І. Бистрякова, О. Карпенко, С. Коляденко, Д. Красівського та інших.

Дослідженню основних закономірностей функціонування та розвитку громадського контролю безпосередньо в галузі охорони довкілля присвячено праці А. Гетьмана, Л. Здоровко, О. Федоровської, Ю. Шемшученка, М. Шульги.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо забезпечення взаємодії державного та громадського секторів у реалізації природоохоронних заходів шляхом широкого застосування цифрових технологій

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**:

- здійснити огляд наукових джерел у розрізі визначеної проблематики та охарактеризувати сучасний стан взаємодії державного та громадського секторів у сфері охорони довкілля;
- проаналізувати та узагальнити зарубіжний досвід взаємодії суб'єктів природоохоронної діяльності;
- довести, що застосування сучасного цифрового інструментарію позитивно впливає на збільшення ефективності природоохоронної діяльності.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ / THEORETICAL FRAMEWORK

В умовах тотальної цифровізації держави та суспільства взаємодія державного та громадського секторів у реалізації природоохоронних заходів набуває нового змісту та відкриває нові можливості для збільшення ефективності природоохоронної діяльності.

Основою для визначення ролі держави у природоохоронній діяльності має бути концепція публічного управління, яка передбачає спільну участь різних суб'єктів з державного, громадського та приватного секторів у виробленні державно-управлінських рішень. Тобто, відповідно

до згаданої концепції, державні інституції мають забезпечувати функції нормативного регулювання та нагляду (контролю), а інститути громадянського суспільства можуть виконувати функції громадського моніторингу та допоміжного контролю, експертної підтримки, тощо.

Цікаво, що громадські організації можуть виступати не лише як допоміжні суб'єкти природоохоронної діяльності, але і як ініціатори прогресивних змін, що вимагають від держави прозорості та підзвітності. Така взаємодія сприяє досягненню оптимального балансу між державним регулюванням та громадською участю, що важливо для підвищення ефективності природоохоронних заходів.

В цьому контексті саме цифровізація відкриває нові можливості для співпраці урядових та громадських структур через механізми цифрового урядування, яке включає такі інструменти, як цифрові механізми участі громадян, цифрові механізми громадського контролю, різноманітні онлайн-платформи екологічного моніторингу, тощо, адже цифрові технології не лише забезпечують ефективну комунікацію між державними установами та громадським сектором, а і значно підвищують оперативність реагування на екологічні виклики.

Так, зокрема, механізми моніторингу дозволяють громадським організаціям контролювати екологічну ситуацію у режимі реального часу, забезпечуючи швидку передачу інформації до органів влади, цифрові механізми громадського контролю у природоохоронній сфері [1] забезпечують можливості для вирішення нагальних екологічних проблем, що найбільше турбують населення, тощо.

Слід зазначити, що в цьому контексті важливим також є врахування особливостей багаторівневого управління, зміст якого полягає у необхідності координації між національним, регіональним та місцевим рівнями управління.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для вирішення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових принципів і методів дослідження. Зокрема, для реалізації визначених завдань, застосовано методи порівняльного аналізу, спостереження, формально-логічний, системно-структурний, контент-аналіз та інші. Такий підхід забезпечив об'єктивність і достовірність дослідження. Так, застосування системного та структурного методів у дослідженні взаємодії громадського та державного секторів у природоохоронній сфері, забезпечило всебічний розгляд проблематики здійснення взаємодії держави і громадськості під час реалізації природоохоронних заходів. Для аналізу

існуючих моделей цифрових механізмів у сфері громадського контролю було використано метод контент-аналізу. Компаративний метод було застосовано для вивчення зарубіжного досвіду взаємодії різних суб'єктів природоохоронної діяльності на предмет виявлення спільних і відмінних рис у діяльності інститутів громадянського суспільства з обраного напрямку у зарубіжних країнах.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Проблематика охорони навколишнього природного середовища протягом багатьох років залишається однією з головних і складних проблем в Україні. Вплив людини на довкілля має здебільшого негативні наслідки, які з року в рік призводили до погіршення стану навколишнього середовища, а вирішити існуючі проблеми або хоча б суттєво зменшити рівень негативного впливу на довкілля поки не вдавалось.

З початком повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, ситуація значно погіршилась, про що свідчать попередні підрахунки Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, за даними яких, агресор веде бойові дії на третині площі тільки природно-заповідного фонду України, що становить близько 12406,6 кв. км площі України, а транскордонний вплив на довкілля Європи, через бойові дії, вже сягає 62 млн тонн шкідливих речовин, станом на 2024 рік [2].

У зв'язку з цим, існує ряд актуальних завдань, що мають важливе практичне значення для покращення стану навколишнього середовища, але якщо розглядати охорону довкілля через призму публічного управління, одним з пріоритетних завдань має бути визначено дослідження природоохоронних функцій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства та бізнесу, у їх систематичній взаємодії, оскільки реалізація такого підходу забезпечує збалансованість економічного та екологічного напрямків розвитку держави, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану, з урахуванням законодавчо закріплених норм Конституцією України про безпечне для життя і здоров'я людини довкілля.

На сьогодні, природоохоронна функція держави визнана абсолютною більшістю вчених самостійним і дуже важливим напрямком діяльності органів влади, проте не всі дослідники з тих чи інших причин розділяють дану позицію [3, с. 187]. Якщо розглядати природоохоронну діяльність через призму формування саме публічної політики в демократичній державі, то вбачається доцільним аналізувати такі напрямки як громадська природоохоронна діяльність, державна природоохоронна

діяльність, діяльність у сфері охорони довкілля органів місцевого самоврядування у їх сукупності, адже публічна політика заснована саме на механізмах публічного узгодження інтересів всіх зацікавлених сторін і спрямована на досягнення суспільно значимих цілей та вирішення суспільно важливих завдань, одним з яких є охорона навколишнього природного середовища.

З урахуванням викладеного, важливим питанням, що потребує ґрунтовного дослідження і аналізу, є взаємодія органів державної влади та громадян у сфері нагляду (контролю) з питань, що стосуються охорони навколишнього природного середовища, оскільки пошук спільної позиції з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін, суспільства, держави, місцевих органів самоврядування, потребує створення відповідних інноваційних механізмів для оперативного та зручного залучення всіх учасників процесу до вироблення ефективних та дієвих управлінських рішень.

Нажаль, питання взаємодії не тільки держави та громадськості, а й питання взаємодії органів державної влади між собою, часто ігноруються, що призводить до негативних наслідків, на усунення яких витрачається додатковий ресурс і час. Як приклад, можна привести процес створення нормативно – правової бази для забезпечення функціонування органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, який, без врахування такого важливого напрямку, як взаємодія цих органів з іншими державними інституціями та органами місцевого самоврядування призвів до зниження ефективності їх роботи по збереженню і відтворенню природно-ресурсного потенціалу країни.

Так, у зв'язку з відсутністю чіткого і зрозумілого порядку взаємодії між Державною екологічною інспекцією України та Органами реєстрації Міністерства юстиції України, планування річних, кварталних та поточних заходів щодо здійснення перевірок суб'єктів господарювання здійснюється хаотично та невпорядковано, що призводить до постійних перевірок одних підприємств і відсутності реагування на діяльність інших.

Крім того, Держекоінспекція не має доступу до інформації щодо організаційно-правової форми і системи оподаткування суб'єктів господарювання, які можуть бути включені до планів перевірок на предмет дотримання ними вимог природоохоронного законодавства, а враховуючи певні обмеження щодо проведення планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання, згідно вимог Закону України «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб - підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» [4], таке планування призводить до неефективного

використання фінансових та матеріальних ресурсів, адже під час внесення підприємства до плану контрольних заходів, посадова особа державного органу не знає чи взагалі має право перевіряти таке підприємство чи ні. Це призводить до того, що витрачаючи матеріальні ресурси, здійснюється виїзд на перевірку, яка завідомо не може бути проведена, а отже не принесе ніякого результату крім втрати часу та фінансового ресурсу на організацію заходу.

Також, неврегульованість взаємодії громадських та державних природоохоронців з правоохоронними органами, призводить до негативних наслідків у вигляді неможливості притягнення до відповідальності порушників природоохоронного законодавства, оскільки до кола прав і обов'язків уповноважених осіб з охорони навколишнього природного середовища як державного так і громадського секторів, не входять повноваження щодо встановлення особи правопорушника та його затримання. Тобто, навіть у разі виявлення правопорушення, за відсутності оперативного реагування з боку поліції, порушник абсолютно спокійно може уникнути покарання просто залишивши місце вчинення правопорушення, не пред'явивши жодних документів як державному так і громадському природоохоронцю.

Таким чином, цілком зрозуміло, що вироблення дієвих механізмів взаємодії органів державної влади, правоохоронних органів, громадськості та органів місцевого самоврядування є запорукою збільшення ефективності природоохоронної діяльності, а сучасний рівень цифрового розвитку України, який значно зріс із появою в системі центральних органів виконавчої влади Міністерства цифрової трансформації України [5], надає нові можливості для налагодження конструктивної взаємодії всіх зацікавлених сторін із застосуванням сучасних цифрових технологій.

Неможливо залишити поза увагою той факт, що в попередні періоди прослідковувались зрушення в напрямку налагодження конструктивної співпраці між всіма зацікавленими сторонами у природоохоронній сфері. Так, зокрема, у 2017 році розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 616-р «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища» [6] було розпочато процес удосконалення державної системи екологічного моніторингу та спрощення системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, відповідно до якої планувалось здійснити розширення повноважень громадських інспекторів з охорони навколишнього природного середовища – природоохоронних інспекторів

у сфері природоохоронного моніторингу і нагляду (контролю) та передачу місцевим громадам окремих функцій з нагляду (контролю) за зеленими насадженнями, засміченням землі, полюванням, а також контроль за додержанням режиму об'єктів природно – заповідного фонду місцевого значення та боротьбою з браконьєрством.

Як видно, вцілому документом передбачались позитивні зрушення у напрямку реформування галузі, проте слабкими місцями запропонованої Концепції були її декларативність та головне, відсутність чітко прописаних засад і принципів впровадження інновацій у сферу охорони довкілля, що призвело до майже повного ігнорування можливостей застосування цифрових інформаційно-комунікаційних технологій в частині забезпечення природоохоронної діяльності державними і громадськими природоохоронцями.

Натомість, практика країн з успішним досвідом реформування природоохоронних систем показує, що запорукою успіху є створення саме інноваційних механізмів для залучення широкого кола представників громадського суспільства до реалізації природоохоронних заходів, у випадках, коли провідну роль у цих процесах відіграють наявні або новостворені цифрові інструменти, що забезпечують інший рівень зручності та оперативності доступу до екологічної інформації, а також, надають нові можливості для впливу громадянського суспільства на процеси вироблення управлінських рішень. Так, відповідно до Індексу екологічної ефективності країн у 2022 році, до першої п'ятірки відносяться: Данія – 77,90 балів по 100 шкалі, Велика Британія – 77,70, Фінляндія – 76,50, Мальта – 75,20, Швеція – 72,70 [7], ці ж країни, за даними Європейської Комісії, є лідерами і у процесах застосування цифрових технологій у публічному врядуванні [8].

Втім, потрібно розуміти, що створення і впровадження інновацій у публічному секторі завжди потребуватиме належного рівня управління змінами, розуміння щодо подолання опору цим змінам та, як наслідок, належного рівня інформування суспільства про необхідність та своєчасність вироблення тих чи інших, в переважній більшості складних, рішень.

Відтак, окремим завданням, які необхідно вирішити під час вдосконалення базових теоретичних моделей механізмів взаємодії у природоохоронній сфері, з урахуванням міжнародного досвіду та сучасного стану цифрового розвитку, є забезпечення транспарентності і своєчасності інформування населення про найближчі перспективи й очікувані результати змін, в іншому випадку, в суспільстві неодмінно виникатимуть передумови для зростання рівня недовіри населення до

владних інституцій і, як наслідок, зростатиме недовіра до державних програм і рішень [9].

На нашу думку, в цьому контексті доцільно розглянути успішний досвід Мінцифри у проведенні інформаційно-популяризаційних кампаній та обговорень щодо доцільності і необхідності цифровізації країни в цілому і окремих галузей зокрема, локалізуючи його до сфери охорони навколишнього природного середовища.

ВИСНОВКИ / CONCLUSIONS

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що природоохоронна галузь в сучасних умовах цифрового розвитку держави і суспільства, повинна бути значно ширше представлена у загальнодержавних процесах цифрової трансформації, оскільки наявні механізми [10], що пропонуються профільними центральними органами виконавчої влади, зосереджені в переважній більшості на інформуванні користувачів про дані моніторингу якості навколишнього природного середовища і не охоплюють питання цифрової взаємодії громадських та державних природоохоронців, синхронізації заходів нагляду (контролю), як з правоохоронними органами, так і з фіскальними органами, тощо.

Відтак, саме ґрунтовні наукові напрацювання зі створення теоретико-методологічних та організаційних засад взаємодії всіх зацікавлених сторін у сфері охорони навколишнього природного середовища під час реалізації природоохоронних заходів, можуть стати підґрунтям для вироблення практико орієнтованих державно-управлінських рішень, що дозволить в цілому підвищити ефективність природоохоронної діяльності в Україні та покращить результативність проведення заходів, спрямованих на охорону, збереження і відтворення природно ресурсного потенціалу України, зокрема.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі / Prospects for further research in this direction. У статті зазначено лише деякі аспекти теоретико-методологічних та організаційних засад взаємодії суб'єктів природоохоронної діяльності. Окремого вивчення потребують питання оцінки природоохоронних заходів у контексті ефективності діяльності державних та недержавних інституцій, перспектив розвитку цифрового інструментарію участі громадян у природоохоронній діяльності та інші. Відтак, існує потреба у подальшому дослідженні концептуальних основ взаємодії державно-приватного партнерства у реалізації природоохоронних заходів в умовах цифровізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

- [1] С. Воробйов, «Цифрові механізми громадського контролю у природоохоронній сфері», дис. канд. наук; Національна академія державного управління при Президентові України. Київ, 2021.
- [2] С. Гринчук, «Транскордонний вплив на довкілля Європи через бойові дії вже сягає 62 млн тонн шкідливих речовин», *Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України*, 2024. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/q7mRIH> Дата звернення: Жовт. 10, 2024.
- [3] В. Л. Пілюшенко, П. М. Семенченко, В. І. Демченко, «Основи соціальної екології території», *Менеджер*, № 4, с. 187, 2007.
- [4] Верховна Рада України. (2012, Лют. 23). *Закон № 4448-VI «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4448-17#Text>
- [5] Кабінет Міністрів України. (2019, Верес. 18). *Постанова № 856 «Питання Міністерства цифрової трансформації»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>
- [6] Кабінет Міністрів України. (2017, Трав. 31). *Розпорядження № 616-р «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2017-%D1%80#Text>
- [7] Л. Горбач, «Індекс екологічної ефективності як інструмент оцінки складових сталого розвитку», на *II Міжнар. наук.-практ. конф. Rebuild Ukraine: справа всього цивілізованого світу*. Луцьк: Вежа-Друк, 2023, с. 149–153. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22238> Дата звернення: Жовт. 10, 2024.
- [8] Final report: International Digital Economy and Society Index 2022 – Executive Summary. [Online]. Available: <https://is.gd/VghhsF> Application date: October 10, 2024.
- [9] «Оцінка громадянами ситуації в країні та дій влади. Довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів (січень 2024 р.)», *Разумков центр*. Київ, 2024. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/NPOCX0> Дата звернення: Жовт. 10, 2024.

- [10] ЕкоЗагроза: Офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://ecozagroza.gov.ua/> Дата звернення: Жовт. 10, 2024.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INTERACTION BETWEEN THE STATE AND PUBLIC SECTORS IN THE IMPLEMENTATION OF ENVIRONMENTAL PROTECTION MEASURES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Iurii Zaitsev,

Postgraduate student of the Department of public administration and
Project Management Educational and Scientific Institute
of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management»;
Director of the Research Center of Innovation
in the environmental sphere “EcoUkraine”.
Kyiv, Ukraine

 <https://orcid.org/0009-0007-9095-6776>
yuzaitsev@gmail.com

Abstract. The article examines the current state of the theoretical, methodological and organizational foundations of interaction between the bodies of state supervision (control) in the field of environmental protection and civil society institutions in the course of implementation of environmental protection measures. It is established that the study of environmental protection functions of public authorities, local self-government bodies, civil society institutions and business should be considered through the prism of their systematic interaction, since the implementation of such an approach ensures a balance between the economic and environmental directions of the State's development. The author presents the successful experience of foreign countries in terms of involving a wide range of civil society representatives in the implementation of environmental protection measures with the help of appropriate digital tools, which provides a qualitatively new level of convenience and speed of access to environmental information, and also provides new opportunities for civil society to influence the processes of making public administration decisions. The author analyzes the current regulatory framework for ensuring the functioning of the state supervision (control) bodies in the field of environmental protection in terms of the possibilities of interaction of these bodies with other state institutions, non-governmental environmental organizations and local self-government

bodies and identifies the factors that negatively affect the effectiveness of joint work on the preservation and reproduction of the country's natural resource potential. Attention is focused on the need to ensure transparency and timely informing the population about the immediate prospects and expected results of changes in the field of environmental protection as a result of the introduction of digital innovations. The author suggests ways to improve existing approaches to the creation and implementation of innovations in the public sector by using the successful experience of conducting information and popularization campaigns in other industries.

Keywords: environmental protection measures; environmental activities; environmental policy; state supervision (control); civil society.

ПЕРЕКЛАД, ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / TRANSLATED AND TRANSLITERATED

- [1] S. Vorobiov, «Tsyfrovi mekhanizmy hromadskoho kontroliu u pryrodookhoronni sferi», dys. kand. nauk; Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv, 2021. (in Ukrainian).
- [2] S. Hrynychuk, «Transkordonnyi vplyv na dovkillia Yevropy cherez boiovi dii vzhe siahaie 62 mln tonn shkidlyvykh rehovyn», Ministerstvo zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy, 2024. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/q7mRlH> Data zvernennia: Zhovt. 10, 2024. (in Ukrainian).
- [3] V. L. Piliushenko, P. M. Semenchenko, V. I. Demchenko, «Osnovy sotsialnoi ekolohii terytorii», Menedzher, № 4, s. 187, 2007. (in Ukrainian).
- [4] Verkhovna Rada Ukrainy. (2012, Liut. 23). Zakon № 4448-VI «Pro osoblyvosti zdiisnennia derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti shchodo fizychnykh osib – pidpriemtsiv ta yurydychnykh osib, yaki zastosovuiut sproshchenu systemu opodatkuvannia, obliku ta zvitnosti». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4448-17#Text> (in Ukrainian).
- [5] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2019, Veres. 18). Postanova № 856 «Pytannia Ministerstva tsyfrovoi transformatsii». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text> (in Ukrainian).
- [6] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2017, Trav. 31). Rozporiadzhennia № 616-r «Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia systemy derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha». [Elektronnyi

- resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2017-%D1%80#Text> (in Ukrainian).
- [7] L. Horbach, «Indeks ekolohichnoi efektyvnosti yak instrument otsinky skladovykh staloho rozvytku», na II Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Rebuild Ukraine: sprava vsogo tsyvilizovanoho svitu. Luts'k: Vezha-Druk, 2023, s. 149–153. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22238> Дата звернення: Жовт. 10, 2024. (in Ukrainian).
- [8] Final report: International Digital Economy and Society Index 2022 – Executive Summary. [Online]. Available: <https://is.gd/VghhsF> Application date: October 10, 2024. (in English).
- [9] «Otsinka hromadianamy situatsii v kraini ta dii vlady. Dovira do sotsialnykh instytutiv, politykiv, posadovtsiv ta hromadskykh diiachiv (sichen 2024 r.)», Razumkov tsentr. Kyiv, 2024. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/NPOCX0> Дата звернення: Жовт. 10, 2024. (in Ukrainian).
- [10] EkoZahroza: Ofitsiyni resurs Ministerstva zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://ecozagroza.gov.ua/> Дата звернення: Жовт. 10, 2024. (in Ukrainian).

*Стаття надійшла до редакції
22 жовтня 2024 року*